

СКРИВАЛИЩЕТО

Една сутрин, след като цяла нощ се бях въртял в постелята, реших, че ще е най-добре, ако стана и се спася. Седнах на леглото, съвканият чаршаф събуди усещането ми, че сам съм съвкан от нощно чудовище и изплют в тази позната и непозната моя стая с враждебни стени и мрачни ъгли. Като седях така и мислех, дойдох до убеждението, че съм сломен, че ще умра от ярост. Надявах се да се оправя през деня, но не можах, напротив, привечер рецесията ми се изостри рязко и само като си представих, че отново трябва да вляза в леглото, извиках от болка. Щом мракът се сгъсти, разбирайки, че няма къде да избягам от леглото, никак не се учудих, когато се видях във от стаята и тръгнах. Преди да потегля обаче, както трябва, седнах на една пейка и се опитах да размисля спокойно, това ми отне няколко часа, до момента, в който се изправих рязко, а след това прекосих безлюдния нощен град. Заобиколих само няколко пияни мъже и се озовах в най-крайния от всички крайни квартали. Тук ме залаяха кучета, но не ме уплашиха, знаех, че най-поривисто лаят вързаните, отвързаните кучета са тихи, гледат да се разминете от разстояние, да не заангажират достойнството си. Всъщност заради туй пусто достойнство стават всичките тези събития, но това е по-дълга история и ще гледам да я премълча, а вие се задоволете само с приключението ми по маршрута от напуснатото легло до мястото, за което се бях упътил.

Луната осветяваше тополи, миризлива вада, кочини, съборетини, приличащи на къщи, и много железарии, плюс стари тенекии и парцали, каквито може да изхвърли градът от смрадливата си утроба, след като хората са изтръгнали всичко възможно от тях, а ръждата ги е захапала по уязвимите места. Богохулната обстановка наоколо ме караше да се пръждосам минута по-скоро от нея, но тая работа не беше много лесна, боклуците се простираха навсякъде, край мен се издигаха хълмове и заставаха категорично пред крачката ми; не можех да ги заобикалям, трябваше да ги изкачвам, а изкачването на места беше придружено от лазене. Някъде ми се наложи да измъкна и преместя пружини за легла, ръждата им се пръскаше във въздуха, усещах блудкавия й прах, убодох ръката си и потече кръвчица. Вървах и изстисквах мръсната кръв от пръста си, за да избегна инфекцията, но не от страх пред смъртта, чисто и просто у мен се беше събудило любопитството към финала на започнатия поход. Да крачиш далеч от хората, да се промъкваш между парцали и кучета, преследван единствено от студения ирис на луната, това ме увличаше и теглеше напред. Внимавах само за посоката, гонех изток, изгрева на слънцето. Слънцето ме интересуваха слабо, само да ме стопли сутринта, сакън ако си помислите, че бързах към източните мъдреци и богове, никак, хич не ме интересуваха нито те, нито подобните на тях, виж, отделен е въпросът, ако някоя свръхземна сила ме превърнеше по някакъв начин в огромен силен мъжага, в супермен, тогава нещата биха се променили съвсем. Като супермен, мисля, че бих могъл да бродя между хората, но в този си вид – никога, тъй като представлявам слабандрак, година преди пенсионирането му, в едно от модерните предприятия, където превеждам писма и проспекти от три езика. Единственото, което мога, е да превеждам от немски, английски и испански. Не мога и да вървя. Ако сте забелязали, самотниците вървят. Тренирал съм по алеите на Витоша и по пътеките на Черноморието; от туй скитане сред природата краката и долните части на тялото ми заякнаха.

Призори вървах все още бодро, но вече се оглеждах, смятах да се скрия през деня, да пътувам само нощем, да избягвам хората. Привлече ме малка рекичка, тя течеше в дъното на широко чакълесто корито, наоколо се простираха лескови храсти,

земята не беше кой знае колко утъпкана, не забелязах и следи от добитък, така че можех да полегна спокойно, пък и да се освежа в рекичката. Промъкнах се между храстите, наведох се и заопипвах земята, дланите ми трябваше да разберат дали е меко и сухо, те избрах такава място, изпънах се по гръб и се заслушах в ранните звукове на птиците. Светът ме преследваше с далечни влакове, камион премина с трясък наблизо, нищо чудно, ако магистралата се окажеше на метри от леговището ми. Изглежда съм поспал добре, събуди ме силната топлина на слънцето. Отпочинал, просто рипнах на крака и веднага усетих, че притежавам сили да стигна до екватора. Освен това хрумна ми, че ако избягам ефикасно главните пътища, спокойно ще мога да се движа и през деня. Изглежда, че земното кълбо все още не е претъпкано чак дотам с хора, все още е възможно човек да премине по-отстрани, да не се натрапва, никой пък някой да му се натрапва на него. Така разбрах, че осъществяването на замисъла ми ще се окаже полесно. Нагазих в рекичката, обърнах се към гората и видях всичките й листа: те поглъщаха слънчевата светлина, страстно отдадени на фотосинтезата си. Водата ме охлаждаше, близки и далечни бързейчета припламваха между камъните, слънцето затопляше намръзналия ми от земята гръб, от небето валеше радост, всичко тържествуваше, но туй не ме трогваше, красотата на природата бе загубила вече властта си над мен. Нагазил в поточето гол, аз се видях как продължавам на изток, като звяр, усещайки удоволствието от това, че съм звяр, че се тътря в пустотата на пътеките или по инстинктивно налучкани пролуки, метър по метър, докато една сутрин, на трийсет и първото денонощие, най-после усетих миризмата му...

Оставаше ми само да открия мястото, заоглеждах се, през деня нямаше да ми бъде трудно, ала в сумрака, колкото и да се вирах, не можех и не можех да зърна скалата, а тя ми беше крайно необходима за пълното ориентиране. От асфалта, върху който стоях, се откриваха няколко възможности за спущане до брега, но как да разбере къде е точно онова заливче, което ме интересува повече от всичко? Втурнах се надолу, заспущах се, падах, ставах, заплитах се в къпини, накрая щях да връхлетя направо в морето и все търсех и търсех скалата или поне четирите вкупчени дъбчета и едно встрани, сякаш ги пази. Нито те, нито скалата можеха да се съгледат в тъмния, изгубил своята съразмерност свят, нямаше ги дори врязаните във водата буруни. Имаше ли смисъл да се блъскам още? Седнах и зачаках да просветне. Заслушах се в глезения шум на прибой, зад мен лежах отхвърлените няколкостотин километра, умората и другите неща, заради които бях потеглил. Петите ми тежах, прасците ме боляха остро, по тялото ми висяха дрипи, но най-силно усещах разрухата с очите си, те сякаш отчитаха насъбраното безсъние, налудничавостта ми. Бавно опипах косата си, после брадясалото си лице на светец, почувствувах изострените му черти. И все пак целта беше достигната, морето лежеше в краката ми, вече се провиждаше повърхността му; понесла тръпката на изгрева, тя се подаваше от дъното на нощната тиня. Изплуваха и скалите, мярнаха ми се четирите дъбчета, скалата, която приличаше на олигофрен, се изправи на мястото си и разбрах, че не ми остава нищо повече, освен да вляза във водата и да заплувам, до заливчето другояче не можеше да се стигне, то беше непристъпно по суша. Никаква душа не се мяркаше наоколо, освен прибойт нищо не нараняваше тишината, спокойно можех да изчакам слънцето, то ми трябваше да свърши работата си. Когато слънцето се дигна високо, стопли се въздухът, стоплиха се и скалите, вече можех да се спусна. Нагазих във водата и заплувах, бавно, почти ритуално заобиколих буруна, бавно и ритуално изпълнях между камъните, много, много бавно се излегнах върху дългата нагорещена скала и съблякох дрипите си по най-мързеливия начин, без да ставам, изхлузвайки се от тях като змия от кожата си. Ах, колко съм затворен, аз съм вътре в скалите, като в клещи, непристъпен и уединен. Лекият прибой шъпне приспивно, той пък ме изолира от шумовете на сушата. Морето

тук почти не млъква, прибоят изчезва може би само два или три пъти в годината, така че само два или три пъти годишно ще имам нещастieto да чуя мърморенето на света, през останалото време в ушите ми ще бучат само вълните, и то докато оглушея, оглушея ли – край, спасявам се.

Затоплих се и се обърнах към заливчето и май че се усмихнах с остатъка на човешкото си подобие, отсега нататък щях да се усмихвам все по-вяло, съзнателно бързах да напусна човешката си същност, предвкусвайки зараждащото се удоволствие да се превърна в животно. Влагалището на заливчето завършваше в дъното си с пещера, тя се чернееше и белееше с милионите курешки на скалните гълъби. На гълъбите им предстоеше да бъдат прогонени, друг е въпросът, ако ме приемеха като равноправен обитател на скривалището. Изправих се, опипах парцалите си, предстоеше им да съхнат още малко, нека съхнат, в това време ще проуча убежището си. Както и по-рано, когато го бях открил преди години, то ми хареса с пълната си изолираност и защитеност, а след това и с хралупата си, тя ми допадна особено, представих си я застелена с дъски и слама, можех да си лежа вътре и да съзерцавам през дупката като през бинокъл: морето цветовете, птиците във въздуха, звездите в небето, корабите на хоризонта; цял живот, никой няма да ме открие, тук лодки не влизат – плитчини. Години наред вълните са изхвърляли сандъци, талпи, дъски, какво ли няма в заливчето, наведи се и събирай, пренеси го в пещерата, създай си робинзоновски уют – през зимата един капак ще ме предпази от връхлитащия вятър, но надали ще стане нужда, предстои ми да се превърна в животно...

Възприемете ме като побъркан, но не и като човекомразец. О, ако съществуваше свръхземна сила, някоя особена мощ да ме превърне в супермен или поне в боксьор, тогава не бих и помислил да идвам тук, нямаше да предприема похода, щях да си остана в града, да се бия, да пазя достойнството си, а то какво – посегнеш ли да се защитиш, ще те смачкат, нали съм се опитвал – счупиха ми носа. Примирих се и заживях със страх пред насилието, започнах да се правя на ударен, макар че е тежко и не чак безболезнено. Живеех си, но когато преди трийсет и два дни в някакъв киносалон няколко млади копелета, ученичета, тормозеха в продължение на цялата прожекция зрителите с крясъци и замятаха неугасените си угарки върху главите на публиката, а ние всички мълчахме и не се намери един да извика, не скочихме поне петима да ги смач... Да, подобно нещо ми хрумна тогава, пожелах да ги смачкаме. Но туй не е нищо в сравнение с мислите, които ме връхлетяха по-късно, в постелята. Тъй като не можех да мигна, въртях се в леглото и плачех от обида, в яростта си отидох толкоз далеч, че започнах да измислям начини за наказание. Разбира се, първото, което ми хрумна, бе да се превърна в мъжага със стоманени мускули, а после изобретих наказателните отреди. Тогава именно, като измислих наказателните отреди, си рекох – бягай, човече, стани и бягай, само една година имаш до пенсионирането, но стани и се спаси, вече не си за никъде освен за пещерата... Същността на отделите се състоеше в идеална организация от въоръжени ядра, подвижни групички, готови да се окажат навсякъде и направо без съд – бой; нищо повече, никакво друго наказание – само бой; на насилието – с насилие; да видим какво би станало след няколко месеца, ще си гледаме ли спокойно филмите, ще се возим ли тихичко в автобусите, ще си караме ли нежно старостта.

Злорадството и вътрешното щастие, което изживях при създаването на наказателните отреди, ме довърши; добре замисленото отмъщение ме дигна на крака, измъкна ме от душевната разруха и ме понесе към морето, натикаме в тъмната дупка на отшелничеството и сега съм сигурен, вече няма опасност за мен, защото ми омръзнаха моментите, в които някой презрян пияница държи в напрежение цял

трамвай, подиграва се с гражданите, а те, само да решат, ще скочат като един и ще го пре... Ох!...

Е, затова съм в пещерата, сам, край мене – гълъби, ами има ли по-миловидно нещо от гълъбите; лежа си като тюлен на камъните, наблюдавам хоризонта, не мисля за нищо. Тихо, чудно, от света към убежището ми не може да долети и стон – шумът на прибоя го поглъща, преди да влезе в ушите ми, а ето че ми предстои и великолепно събитие да оглушея. О, как чакам само да оглушея от шума на вълните, повече нищо не ме заплашва, да остане само радостното очакване на пълното ослепяване, за него ще се погрижат слънцето и водата... Настървено смуча солената морска вода с надеждата, че повече няма да видя автобус и трамвай; за мен те не означават само превоз, а места, където човечетата дори не смеят да погледнат към този, който мачка достойнството им.